

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2021: 50; 77–85 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2021.50.11098>

УДК 070.1: [930.2(73)Т.Снайдер:94(477)+32(470)](093)

ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ У ЗБІРЦІ СТАТЕЙ ТІМОТІ СНАЙДЕРА «УКРАЇНСЬКА ІСТОРІЯ, РОСІЙСЬКА ПОЛІТИКА, ЄВРОПЕЙСЬКЕ МАЙБУТНЄ»

Марта Стельмах

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: marta.stelmakh2911@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4224-237X>

У статті авторка аналізує українську проблематику в публіцистиці Тімоті Снайдера. Предметом дослідження є історичний контекст матеріалів дослідника у збірці «Українська історія, російська політика, європейське майбутнє». Виокремлено основні ідеї та аргументи у працях науковця, визначено історичну тяглість гібридної російсько-української війни. Обґрунтовано важливість критичного висвітлення та дискусій щодо історичних подій, що є предметом маніпуляцій впродовж тривалого часу.

Ключові слова: російська пропаганда; Тімоті Снайдер; інформаційна війна; Євразійський Союз, гібридна війна.

1. Постановка проблеми

Дискусії щодо історичних подій та маніпуляція ними впливають на сприйняття України у світі. Російська пропаганда маніпулює неправдивими історичними даними для створення образу України як фашистської держави, яка обмежує права російськомовних громадян, схильна до екстремізму та неонацизму. **Актуальність теми** полягає у потребі дослідження української історії, проведення паралелі між минулим та сьогоденням у час неоголошеної війни. Важливо, щоб світова спільнота розуміла, якими насправді є причини російсько-української війни та зв'язок України з Європою. Тімоті Снайдер є провідним фахівцем історії Східної Європи, його дослідження минулого України та боротьба з російською брехнею у збірці статей «Українська історія, російська політика та європейське майбутнє» є зразковим прикладом публіцистики, де порушуються дискусійні теми про минуле та аналізується сьогодення крізь призму історичного дискурсу.

Мета дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати специфіку історичного контексту в збірці публіцистичних статей Тімоті Снайдера «Українська історія, російська політика, європейське майбутнє», з'ясувати значення текстів для українського суспільства та європейської спільноти.

Завданнями дослідження є:

- Проаналізувати історичну тяглість методів та засобів російської влади проти української незалежності.
- Охарактеризувати проблематику статей Тімоті Снайдера: його погляди на взаємозв'язок минулого України з її сьогоденням, небезпеки байдужого ставлення світової спільноти до уроків історії та агресії Російської Федерації.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичною основою дослідження є наукові праці Андреаса Каппелера, Джеймса Мейса, Віктора Брехуненка, Володимира Ковальчука, Михайла Ковальчука, В'ячеслава Корнієнка, в яких розглядається історичний контекст російсько-українських взаємин та події минулого, що до сьогодні залишаються дискусійними. В процесі наукового дослідження використано такі **методи**: порівняльний, історичний, системний аналіз та інші.

3. Виклад основного матеріалу дослідження

Комеморація, критичне вивчення та аналіз історії є одними з найважливіших завдань українського суспільства під час інформаційної війни. Адже маніпулювання спільним минулим, ігнорування питомих відмінностей двох народів та апелювання до нерозривної єдності – основне підґрунтя для російської пропаганди, що іменує Україну «меншим братом» і підсилює в українців комплекс меншовартості. Спочатку українсько-російських відносин московська влада намагалася якомога ефективніше русифікувати український народ: через заборону мови, знищення української інтелігенції та неприйняття українців як самобутнього народу. Дослідники Віктор Брехуненко, Володимир Ковальчук, Михайло Ковальчук та В'ячеслав Корнієнко зазначають, що московська експансія почалася з кінця XV століття, і до сьогодні відображає суть українсько-російських взаємин. Науковці зазначають, що ще під час війни 1500-1503 років Москва застосовувала таку ж стратегію ведення війни з сусідами, що й зараз: по-перше, це попереднє формування промосковської «п'ятої колони» в середовищі вірогідного супротивника, а по-друге, подання своєї агресії як внутрішній конфлікт¹.

Зрозуміло, що створення образу України-фашистської держави розпочалося задовго до Революції Гідності. Галина Турченко зазначає, що хоч явище «гібридних воєн» є феноменом XXI століття, в російсько-українських відносинах елементи гібридної війни використовувалися й раніше. Дослідниця звертає увагу на події 1917-1921 років, коли українці захищали свою незалежність, проголошену в січні 1918 року Центральною Радою, й на реакцію Росії. Адже відповіддю були російські регулярні війська під червоним прапором комуністичної революції і фальшивим гаслом «допомоги братньому народу в боротьбі з буржуазією»². Андреас Каппелер зазначає, що протиставлення українців та росіян стало проблемою в час українського національного руху та процесу продовження формування російської нації, бо самоідентифікація українців загрожувала самоствердженню російської національної ідеї. Науковець підкреслює, що «[...] російський уряд не вірив, що українці здатні власними силами сформувати націю, йому здавалося, що вони можуть стати зна-

¹ Брехуненко, В. (2018), «Братня» навала. *Війни Росії проти України XII-XXI ст.*, Інститут української археології та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, Київ, с. 27.

² Турченко, Г. (2016), «Історична наука і сучасна гібридна війна Росії проти України», *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*, вип. 46, с. 295.

рядям у руках ворогів Росії»³. Очевидно, що російсько-українські взаємини завжди базувалися на несприйнятті України як самостійної держави, яка відрізняється від Росії ментально. Російська влада намагалася не тільки колонізувати український народ, але й довести меншовартість українців – ідентифікувати їх як російський народ (через русифікацію), але нижчий за класом.

У час інформаційної війни важливо, аби світова спільнота розуміла споконвічні загарбницькі та безкомпромісні мотиви Росії щодо українських земель, усвідомлювала небезпеку ігнорування державних кордонів та міжнародного права загалом. Сьогодні публічні інтелектуали не лише України, але й світу досліджують генезу конфлікту України та Росії. Праці Марсі Шор, Карла Шльогеля, Анни-Лени Лаурен, Енн Еплбаум та інших закордонних дослідників прояснюють справжні причини російсько-українського збройного конфлікту, розвіюють міфи щодо минулого України, а також вказують на ментальну спільність України та Європи.

Тімоті Снайдер – науковець та публіцист, який вивчає українське питання. В Україні історик відомий працями «Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним» та «Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь. 1569-1999 рр.». У 2014 році в Україні вийшла збірка публіцистичних матеріалів Тімоті Снайдера «Українська історія, російська політика, європейське минуле», де зібрано його статті та виступи з грудня 2013 року по серпень 2014 року. Зауважимо, що в цих публікаціях автор не лише аналізує історію України, але й осмислює сучасні події в державі кризь призму європейського минулого.

Т. Снайдер вважає, що професійна відповідальність істориків передбачає свідоме розрізнення пошуку історичної правди та спотворення історичної пам'яті⁴. Бо ж потрібно розуміти, коли судження про минуле має виключно політичний підтекст. Це особливо важливо в контексті російсько-українських взаємин. Тому у збірці статей «Українська історія, російська політика, європейське минуле» виокремлюємо публікації, які спрямовані на аналіз подій минулого та їхній зв'язок із теперішніми подіями, адже конфлікт двох держав має історичну тяглість. Під час відкритої лекції «Навіть не минуле»: українська історія, російська політика, європейське майбутнє» науковець підкреслив, що історія України є доволі типовою історією будь-якої європейської країни: протистояння між вікінгами та корінним населенням, пізніше боротьба між західним та східним християнством – характерні і для історії України, і для будь-якої іншої історії європейської країни. Однак, Тімоті Снайдер зазначає, що нетиповою історія України стає у 1914 році, в час Першої світової війни, яку історик називає «тим моментом, коли ти нічого не робиш для державності і все одно маєш її»⁵. Українці – народ, що боровся за свою незалежність, але не отримав її, бо російські білі були проти, а підтримка поляків була запізною і лише частковою⁶. Саме цей факт і вказує на відмінність українського буття від інших європейських країн, які отримали незалежність без боротьби.

³ Каппелер, А. (2001), «Мазепинці, малороси, хохли: українці в етнічній ієрархії Російської імперії», *Київська старовина*, вип. 5, с. 13.

⁴ Снайдер, Т. (2014), *Українська історія, російська політика, європейське майбутнє*, Дух і Літера, Київ, с. 8.

⁵ Там само, с. 22.

⁶ Там само, с. 3.

Значна частина публіцистики історика присвячена темі Голодомору в Україні 1932-1933 років: необхідності визнання геноциду та засудження винних у цій трагедії. Питання Голодомору і визнання його як геноциду автор порушує ще у «Кривавих землях», де зазначає, що «відрізані від уваги світу державою, яка контролювала газети і пересування іноземних журналістів, відрізані від офіційної допомоги і співчуття партійною лінією, яка прирівнювала голод до саботажу [...], люди, родини і цілі села помирили на самоті»⁷. Українці помирили ізольовано, адже при згадці про Голодомор людину могли б вважати, згідно з радянською пропагандою, агентом нацистів. Тімоті Снайдер підкреслює, що саме в час Голодомору розпочинається асоціація українців з нацизмом. Вважаємо, що це і є однією з основних причин детального висвітлення цієї теми у публіцистиці автора. У матеріалі «Проект Путіна» історик також підкреслює небезпеку нерозуміння світовими лідерами паралелі пропаганди 1930-х років із сьогоденням: «Так почалася політика фашизму та антифашизму, згідно з якою Москва поставала захисником усього гарного, а її критики були фашистами [...] варто пам'ятати цей момент: все це велике моральне маніхейство мало служити державі і, як таке, нічим її не обмежувало. Використання антифашизму як риторичної стратегії не тотожне опором реальним фашистам»⁸.

Джеймс Мейс, дослідник Голодомору в Україні, аналізуючи політичні причини геноциду 1932-1933 років, акцентував увагу на тому, що ця тема має бути центральною не тільки для українців, але й для світу, адже події тих часів є злочином проти людяності та людства. Дж. Мейс визначив причини недостатнього вивчення Голодомору: «[...] це зумовлено багатьма причинами, не остання з яких – закритість українського світу від світового процесу розвитку гуманітарних наук [...]. Ще одна трудність – орієнтація західних істориків на «російську схему» як домінуючу в історії всіх так званих «окраїн», тобто неросійських національних республік»⁹.

Снайдер вважає, що історик повинен заповнювати прогалини та виправляти ті місця, де допущені помилки. Як публічний інтелектуал, він вважає неприйнятним свідомо ігнорувати великі фрагменти історії. Тому в публіцистиці автор часто повертається до теми колабораціонізму українців під час Другої світової війни. Він не заперечує факту співпраці українців з нацистською Німеччиною, але наголошує на тому, що співпраця з німцями була характерною для європейських держав і рідко була пов'язана з політикою. Снайдер зауважує, що колаборація запламовує навіки, а в праці «Перетворення націй: Польща, Україна, Литва, Білорусь. 1569-1999 рр.» підкреслює, що співпраця з нацистами була, але значно більша частина українського населення боролася проти нацистської Німеччини, а цього не було у жодній європейській країні. Дискутуючи щодо міфів Другої світової війни, створених російською пропагандою, автор наголошує, що європейська спільнота схильна сприймати минуле так, як цього прагнув Сталін: вважати початком війни 1941 рік, а не 1939, героями війни – російську армію, а не радянську Червону армію, значна частина якої – українці.

⁷ Снайдер, Т. (2011), *Криваві землі: Європа між Гітлером і Сталіном*, Грані-Т, Київ, с. 56.

⁸ Снайдер, Т. (2014), *Українська історія, російська політика, європейське майбутнє*, Дух і Літера, Київ, с. 156.

⁹ Мейс, Дж. (1995), «Політичні причини голодомору в Україні (1932-1933 рр.)», *Український історичний журнал*, вип. 1, с. 35.

Тімоті Снайдер часто порівнює Україну з іншими європейськими державами. У публіцистичній статті «Якщо Росія проковтне Україну – європейській системі кінець» Т. Снайдер порівнює Україну із Австрією. Зауважує, що дві держави виникли в ході драматичної зміни світового порядку: Австрія у ході Першої світової війни, Україна – завдяки розпаду Радянського Союзу. Колишній Гітлер захоплював Австрію з такими ж аргументами, як і Путін Україну, – у потребі захисту своїх громадян. Порівнюючи минуле Австрії з сьогоденням України автор обачливо попереджає: «[...] одного разу дозволивши європейській країні померти, європейці могли робити це знову і знову. Коли 1939 року великі країни отямилися, було вже надто пізно»¹⁰. Нерідко автор пише про колективне забуття німецьким народом української історії, яка має прямий зв'язок з минулим Німеччини, особливо в період Другої світової війни. Тімоті Снайдер наголошує на тому, що сьогодні публічна пам'ять Німеччини зосереджена довкола Голокосту і російська пропаганда маніпулює почуттям провини німців, щоб нагадати їм про їхні провини та про росіян-визволителів.

Українська тематика у публіцистиці Т. Снайдера нерозривно пов'язана із аналізом та спростовуванням російської пропаганди. Автор вивчає сильні та слабкі сторони російської маніпуляції, підкреслює її вплив на свідомість світових лідерів та небезпеку, яку несе в собі спотворення реальності російським міфом. Кремлівська пропаганда використовує журналістський стандарт «баланс думок» як нагоду переконувати суспільство в правдивості своїх аргументів. Снайдер зазначає, що в цей спосіб пропаганда потрапляє не тільки в українські ЗМІ, але й у масмедіа США та Європи, де журналісти дотримуються «балансу» між протилежними точками зору. Варто зауважити, що використання цього стандарту, який передбачає всебічність висвітлення події, тобто надання слова усім сторонам конфлікту, є дискусійним в час російсько-української неоголошеної війни і про це українські журналісти сперечаються ще з початку 2014 року. Т. Снайдер стверджує, що російська пропаганда не лише перебільшує потрібні їй аспекти реальності, але й припускається значних неточностей та суперечностей, але її це не хвилює, бо головним завданням є підсилювати точки зору в щоденних новинах¹¹.

Тімоті Снайдеру властива емпатія історика, і це допомагає йому використувати історичну аналогію як метод розуміння сьогодення і навіть прогнозування майбутнього. Проводячи паралель між російською пропагандою 1930-х років та сучасними маніпулятивними методами кремлівської влади, Тімоті Снайдер акцентує увагу на тому, що «[...] коли Червона Армія вдерлася в східну Польщу у вересні 1939 року, радянська пропаганда головним чином стверджувала, що польської держави вже немає, а її меншини потребують захисту. Те саме виголошує російська пропаганда про події у східній Україні 2014 року»¹². Аналогія цілком прозора, до того ж дослідник підкреслює, що російську тактику руйнування сусідніх держав пам'ятає російська влада, але аж ніяк не європейська спільнота. Ще однією важливою паралеллю є союз Сталіна з Гітлером та союз Путіна з європейськими ультраправими. Ці

¹⁰ Снайдер, Т. (2014), *Українська історія, російська політика, європейське майбутнє*, Дух і Літера, Київ, с. 115.

¹¹ Там само, с. 8.

¹² Там само, с. 11.

союзи є потрібними для того, щоб зруйнувати усталені порядки, знищити ворогів руками самих ворогів й вийти з гри переможцями.

Сильною стороною російської пропаганди Т. Снайдер вважає усвідомлення Путіним історичних можливостей, а слабкою – саму силу пропаганди та ідей, проголошених нею. Пропаганда, яку Володимир Путін застосовував і під час Помаранчевої революції, і під час Євромайдану повинна була показати вразливість українців та ментальну відмінність східної частини населення від західної, але в кожному випадку громадяни, неочікувано для ворога, об'єднувалися. Т. Снайдер у статті «Величезні ставки битви в Україні» виокремлює ще одну, на його думку, слабкість політики Путіна – неможливість врахувати дії вільних людей, які схильні мобілізуватися, щоб дати відсіч навіть у непередбачуваних моментах.

У збірці статей «Українська історія, російська політика, європейське майбутнє» Тімоті Снайдер аналізує загрозу Євразійського проєкту, який має стати противагою ЄС. Євразійський Союз – союз пострадянських держав з єдиним центром – Російською Федерацією. Одним із ідеологів цього союзу є Олександр Дугін – російський філософ та політолог. Дугін у книзі «Основи геополітики» пише, що суверенна Україна є небезпечним явищем для російської геополітики, бо ж може у будь-який момент спровокувати збройний конфлікт, а також «[...] як самостійна держава з якимось територіальними амбіціями являє собою величезну небезпеку для всієї Євразії [...], стратегічно Україна повинна бути строго проєкцією Москви на півдні і заході [...]»¹³. Після інтервенції в Україну Снайдер у статті «Проєкт Путіна» виділив три основні політичні ідеї Олександра Дугіна: колонізувати Україну, спричинити кризу Європейського Союзу та створити своєрідний антипод ЄС – євразійський проєкт від Лісабона до Владивостока¹⁴.

Досліджуючи статті Тімоті Снайдера про російську пропаганду, ми можемо виокремити основні тези автора, серед яких: розуміння Євразійського Союзу як плану Кремля щодо знищення Європейського Союзу; імперська Росія неможлива без України, а це становить загрозу її незалежності, усвідомлення, що російський «захист» своїх громадян на чужій території – приклад для інших держав із загарбницьким апетитом. У минулому під приводом «захисту» Гітлер також проводив програму Volksgenossen, що буквально означає «товариші народу». Очевидно, що саме такі підміни понять колись призвели до Другої світової війни. Потрібно усвідомлювати цю історичну аналогію, бо цього року президент РФ підписав закон про визнання громадян України та Білорусі «носіями російської мови». Очевидно, що ці рішення є частиною експансивних планів російської влади щодо України. Вважаємо, що вони також можуть бути спрямовані на «розхитування» ситуації, адже Кремль розуміє, що мовне питання досі спонукає до дискусій в українському суспільстві, а метод «захисту» своїх громадян матиме нібито правовий характер.

4. Результати і перспективи подальших досліджень обговорення

Дослідники вивчають здебільшого монографії Тімоті Снайдера, рідше – публіцистичні тексти науковця. Ми ж досліджуємо публіцистику автора, зокрема істо-

¹³ Дугін, А. (1997), *Основи геополітики. Геополітичне майбутнє Росії*, Арктогея, Москва, с. 199.

¹⁴ Снайдер, Т. (2014), *Українська історія, російська політика, європейське майбутнє*, Дух і Літера, Київ, с. 168-169.

ричний контекст у збірці статей «Українська історія, російська політика, європейське майбутнє». Всебічне дослідження та виокремлення основних акцентів в історичній публіцистиці Тімоті Снайдера дає змогу виявити походження та еволюцію відносин України та Російської Федерації, простежити традиційні та новітні методи російської експансії в Україні, а також небезпеку пасивної участі перед загрозою руйнування світового порядку.

5. Висновки

Сьогодні російсько-українську неоголошену війну називають гібридною війною. Ми зазначили, що її елементи російська влада застосовувала у минулому проти України та робить це сьогодні. Тому важливо розуміти, що конфлікт двох народів має історичну тяглість, підтвердження цього знаходимо в працях і українських, й іноземних науковців. Ментальна спорідненість, спільна історія та меншовартість «молодшого брата» – основні тези пропаганди, яку використовують російські ЗМІ. Ці аргументи мають вплив не лише на українське суспільство, але й на сприйняття України у світі.

Збірка статей Тімоті Снайдера «Українська історія, російська політика, європейське майбутнє» – це матеріали автора, опубліковані у 2013-2014 роках, де історик пояснює європейській спільноті, чим для неї може обернутися пасивна позиція у протистоянні України та Росії. У працях публіциста виділяємо таку тематику: українське минуле, його роль в історії Європи та аналіз суперечливих подій, що присутні в українській історії; наголошення на спільному минулому та взаємопов'язаність майбутнього України та Європи, а також спростування російської пропаганди та виявлення основних маніпуляцій, які застосовує кремлівська влада.

Історія України є предметом як найпопулярніших монографій науковця, так і публіцистичних праць, в яких аналізує минуле українського народу, щоб провести паралель та встановити зв'язок між минулим та сьогоденням і, таким чином, сприяти встановленню та вивченню правдивої історії. Тімоті Снайдер беззаперечно називає Голодомор 1932-1933 років геноцидом, публіцист закликає сприймати колабораціонізм українців під час Другої світової війни як явище, яке було властиве не лише українській території, але й багатьом іншим європейським країнам. Найчастіше Снайдер зупиняється на аналізі Другої світової війни, адже саме цей період найчастіше використовує російська пропаганда для створення образу Росії-країни-рятівника світу від нацистів та України-країни, що підтримувала нацистів.

Історична публіцистика Тімоті Снайдера спрямована на усвідомлення європейцями спорідненості з українським минулим та майбутнім. Чимало матеріалів Снайдера присвячено відмежуванню російської пропаганди у засобах масової інформації від правдивих подій. Окремого занепокоєння, на думку історика, вартий Євразійський Союз, як план знищення ЄС. Його ми досліджуємо як концепцію «євразійства» чи «Російського світу» на чолі з його адептом Олександром Дугінім, відомим своїми фашистськими поглядами. Тімоті Снайдер наголошує на тому, що ЄС вже не контролює трактування подій Другої світової війни, а інформаційна війна ведеться не лише в українському просторі, а у всьому європейському суспільстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брехуненко, В., (2018), «*Братня*» навала. *Війни Росії проти України XII-XXI ст.*, Інститут української археології та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, Київ, 248 с.
2. Дугин, А. (1997), *Основы геополитики. Геополитическое будущее России*, Арктогея, Москва, 606 с.
3. Каппелер, А. (2001), «Мазепинці, малороси, хохли: українці в етнічній ієрархії Російської імперії», *Київська старовина*, вип. 5, с. 8-20.
4. Мейс, Дж. (1995), «Політичні причини голодомору в Україні (1932-1933 рр.)», *Український історичний журнал*, вип. 1, с. 34-48.
5. Снайдер, Т. (2011), *Криваві землі: Європа між Гітлером і Сталіним*, Грані-Т, Київ, 448 с.
6. Снайдер, Т. (2014), *Українська історія, російська політика, європейське майбутнє*, Дух і Літера, Київ, 232 с.
7. Турченко, Г. (2016), «Історична наука і сучасна гібридна війна Росії проти України», *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*, вип. 46, с. 295-301.

REFERENCES

1. Brekhunenko, V.A. (Ed.) (2018), «*Fraternal*» invasion. *Wars of Russia against Ukraine XII-XXI centuries.*, Instytut ukrainskoi arkheolohii ta dzhereloznavstva im. M. Hrushevskoho NAN Ukrainy, Kyiv, 248 p.
2. Duhyn, A. (1997), *The Fundamentals of geopolitics. The geopolitical future of Russia*, Arktoheia, Moscow, 606 p.
3. Kappeler, A. (2001), «Mazepynysi, Little Russians, and Khokhols: Ukrainians in the ethnic hierarchy of the Russian Empire», *Kyivska starovyna*, issue 5, p. 8-20.
4. Mace, J. (1995), «Political causes of the Holodomor in Ukraine (1932-1933)», *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, issue 1, p. 34-48.
5. Snyder, T. (2011), *Bloodlands: Europe between Hitler and Stalin*, Hrani-T, Kyiv, 448 p.
6. Snyder, T. (2014), *Ukrainian history, Russian politics, European future*, Dukh i Litera, Kyiv, 232 p.
7. Turchenko, H. (2016), «Historical science and modern hybrid war of Russia against Ukraine», *Naukovi pratsi istorychnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, issue 46, p. 295-301.

**HISTORICAL CONTEXT IN THE COLLECTION OF ARTICLES
BY TIMOTHY SNYDER «UKRAINIAN HISTORY,
RUSSIAN POLITICS, EUROPEAN FUTURE»**

Marta Stelmakh

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79004, Lviv, Ukraine
e-mail: marta.stelmakh2911@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4224-237X>*

The article examines the problem of the image formation of Ukraine in the international arena in the historical journalism of Timothy Snyder. The subject of the research is the historical context in the journalistic collection «Ukrainian History, Russian Politics, European Future». It identifies the main considerations of the author on the past of Russian-Ukrainian relations and the need to develop historical consciousness in the fight against Russian manipulation.

Methodology: the comparative, historical, system analysis and other methods are used in the process of scientific research. The results of the study were obtained by analysing the author's journalistic works and by considering the main historical themes raised by Timothy Snyder.

Main results: The historical context in Timothy Snyder's journalism is often focused on the Holodomor and the events of World War II. After all, these events are connected with the beginning of the image formation of the Ukrainian people as supporters of Nazism by the Russian authorities and the devaluation of the Ukrainians' contribution to the establishment of peace during the Second World War. It is determined that the non-reflective attitude to history, the inability to draw parallels between the events of the past and the future leads to an ineffective response to manipulation and propaganda, which can threaten world peace.

Conclusions: the realization that Russian aggression against Ukraine has its own history is a necessary aspect in the elucidation of this issue. The Eurasian Union and cooperation with the European far-right are Russian propaganda tools that discredit the Ukrainian state in the world community. Publicist Timothy Snyder points out that Europe's future interconnects with the past, so he emphasizes the need to study and rethink history, which today has become the object of propaganda and manipulation.

Significance: The results of our study will help journalists who study the historical aspect of journalistic materials and research foreign materials on Ukrainian issues. In addition, our research is necessary for Ukraine, because Russia's aggression continues, as well as the aggressor's propaganda, which is based on the distortion and falsification of historical events.

Key words: Russian propaganda; Timothy Snyder; information warfare; the Eurasian Union; hybrid warfare.